

Djurhälsoproblem – Erfarenheter från torkan 2018

Karin Persson Waller, statsveterinär

2021-09-28

Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA

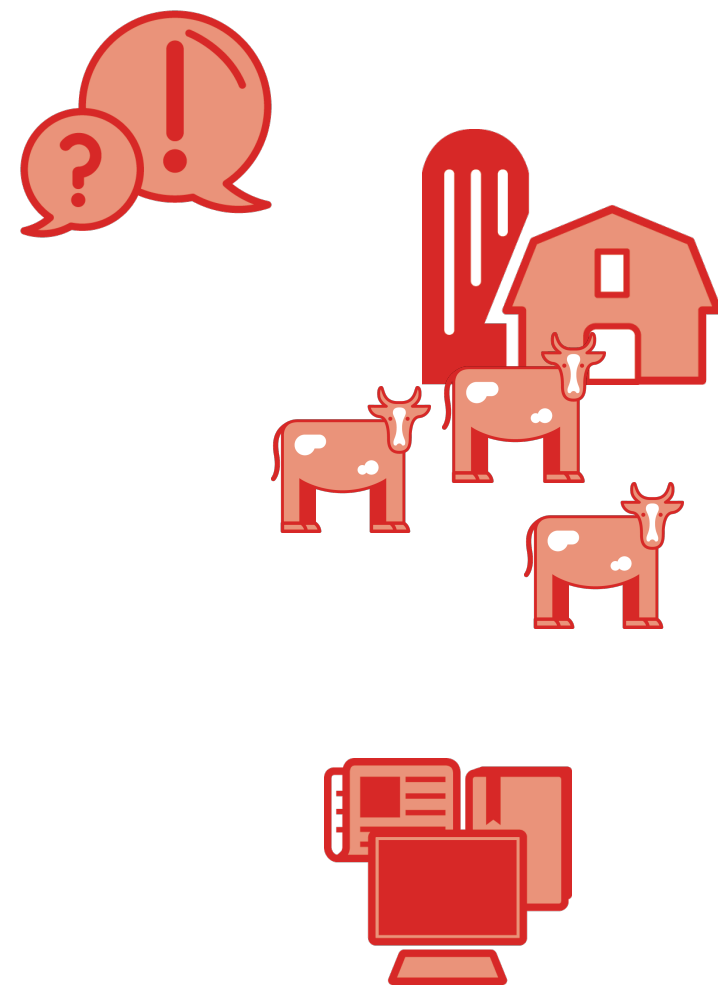
Innehåll

- SVA-aktiviteter
- Exempel på frågor (nötkreatur)
 - Bete/foder
 - Övrigt

SVA-aktiviteter

- Förfrågningar via olika kanaler – veterinärer/djurägare
- Tvärvetenskaplig arbetsgrupp
 - Identifiering av risker
 - Uppdatering och nyproduktion av information
- Samverkansmöten med andra myndigheter

Bete/Foder – Giftiga växter

Giftiga och oönskade växter

Det finns ett antal växter som av olika anledningar är olämpliga i vallar och beten. Vissa växter är direkt skadliga för djur och kan orsaka allvarliga förgiftningar redan i små mängder, medan andra växter inte orsakar några problem förrän de konsumerats i större mängd eller under längre tid.

Läs mer om giftiga växter >

www.sva.se

- Brist på bete
 - Djuren äter växter de normalt ratar
 - Användning av nya marker
- Brist på vallfoder
 - Användning av nya marker
 - Annan växtsammansättning
 - Växtgifter kan tåla torkning och ensilering
 - Djuren kan inte rata
- Exempel
 - Sprängört, stånds, ek

Bete/Foder – giftiga växter

- **Stånds**

- Mycket giftig (små mängder)
 - pyrrolizidinalkaloider
- Leverskador
 - T ex dålig aptit, minskad produktion, diarré, gulsot
- Hela växten är giftig, unga plantor giftigast
- Giftet kvar efter torkning, ensilering och frysning
- Prognos
 - Dålig när symtom på leversvikt

- **Ek**

- Giftig om äter stora mängder eller över lång tid
 - tanniner
- Skador på mag/tarm, njurar, lever
 - T ex slöhet, slutar äta, förstoppning, tjärliknande diarré, avmagring, dödsfall
- Bark, knoppar, löv och ekollon är giftiga. Omogna löv och ekollon är giftigast.
 - Förgiftning vanligast på våren (löv) och på hösten (ekollon)
- Giftet kvar efter torkning men okänt efter ensilering och frysning
- Prognos
 - Dosberoende

Bete – andra förgiftningar

- **Blyförgiftning**
 - T ex rester av gamla bilbatterier
 - Vanligare hos unga djur – nyfikna, sugna på salt
 - Symtom (varierar)
 - Plötsliga dödsfall
 - Centralnervösa: t ex blindhet, pressar huvudet, tuggar fradga, darrar, stapplar, slöhet
 - Magtarmkanalen: t ex förstoppning följt av diarré
 - Prognos
 - Dålig

"BETTER THAN CURE"
get a veterinary health plan

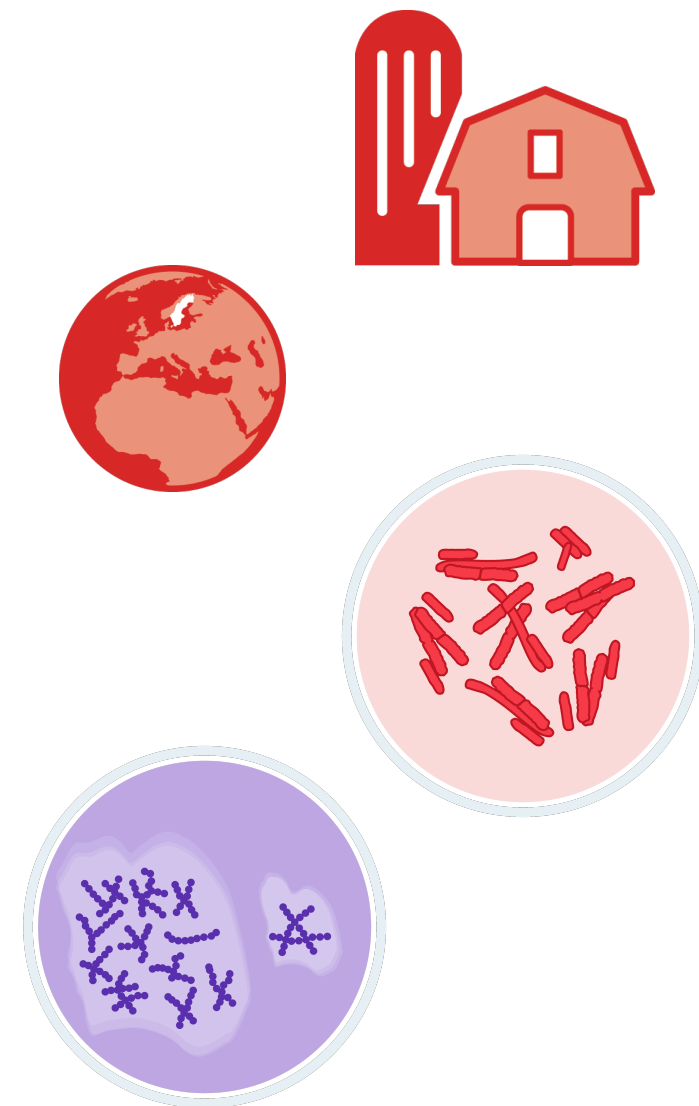
Copyright ©NADIS 2021

NADIS
Animal Health Skills

[PoisoninginCattleNon-Plant.pdf](#)

Foderkvalitet

- Import av foder/strö
 - Risk för introduktion av smittämnen
 - Risk för dålig kvalitet

Foder - halminpackning

- Gård&Djurhälsan – slutet 2018/början 2019
- Obduktion ca 20 dikor från ≥ 7 besättningar i Götaland
- Halminpackning löp/bladmage
 - Rupturerad magvägg
 - Cementaktigt, torrt material
- Starkt förknippat med utfodring med halm enbart pga grovfoderbrist
- Mer spröd och finfördelad än vanligt
- Halm innehåller alltför litet energi och protein
=> matsmältningen stannar av
- Vissa halmsorter (t ex vete) är mer svårsmälta
- Om utfodrar med mycket halm - viktigt att även ge ensilage eller kraftfoder

Foto: Gård&Djurhälsan

Foto: Gård&Djurhälsan

Övrigt

Vatten – kvantitet och kvalitet

Mjältbrand

Brand - se [Brand - idisslare - SVA](#)

Värmestress – immunförsvar/infektionssjukdomar

Tack för uppmärksamheten!